

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTIK: Dr. BRASSAI SÁMUEL és BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára egész évre 2 korona 40 fillér (1 frt 20 kr.) Egyes szám ára: 24 fillér (12 kr.) A Dávid Ferencz Egylet rendes tagjai 5 évi kötelezettséggel egy évre csak 2 koronát fizetnek. Minden pénz Iszlai Márton egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra (unitárius leányiskola).

Channingről.

Könyveidet átolvasám,
Szivembe' van minden levél;
S rájuk dobogva válaszol:
»Isten szolgája! Jól tevél!« —

Tartalma nagy szavaidnak
Fizethetlen kincscsel fölé;
S mint hajdan a Lutheréi:
Fél csaták a szabadságér'! —

Longfellow.

Löff Ödön.

A családi élet.*

A társadalmi és állami élet legősibb formája a család. A meddig a történelem szövétneke visszaveti világát a multba, sőt azon túl — a mondák és regék félhomályos korában is a családi élet vagy kiindulás-pontját, vagy czélját, vagy bonyodalmát teszi az eseményeknek. Az emberiség csoportosulásának legnagyobb szerű alakulatai, minő az államalapítás, az egyszerű családalkotásra vihető vissza, illetőleg abból nyeri leszármaztatását. A magyar nemzet fellépését Hunyor és Mogur regényes házassága előzi meg a Meotis tó vidékén. Róma alapításához a Sabin-nők elrablása volt szükséges. Görögország ős korának történelme a szerelmi kalandok és családi élet legszebb regénye. A zsidó hitrege magának a világ teremtésének isteni művét a legelső család bemutatásával koronázza meg.

* Felolvasatott a „Dávid F. Egylet“-ben 1893. febr. 5.

S hogy a család a felsőbb rendü erkölcsi és szellemi élet alapnyilvánulásainál is, mint termékenyítő vagy termékenyülő talaj jelentkezik, mutatja a vallásos élet keletkezése és fejlődése s maga a különböző formában nyilvánuló vallásalapítás. A görög mythologia annyira magasztosnak találja a családi életet, hogy isteneit se képzele másképp élhetőknak. A rómaiak államvallása a családi oltárokon alapult. S szent vallásunk szerzője, akár istennek, akár embernek higgyük őt, a családból indult ki világboldogító útjára s vallását ugyanazon az eszmén építette fel, a min a családi élet is, miut egyedüli biztos alapon áll, a szereteten. S hogy az ő egyháza mennyire becsülte ez alapot, bizonyítja a catholicismus, mely a házasságot szentségei közzé igtatta, — s a protestantismus, mely annak kötelekeibe papjait visszavezette.

A család a jogélet gyermekkorában részint törvényhozói, részint kormányzási és igazságszolgáltatási feladatokat teljesített, mely hatalom minden nép pátriarchális korában érte el tetőpontját, honnan a nemzetségek és törzsek a nemzeti és állami szervezetre való átmenetet alkotják. Innen van, hogy a családjog minden jogok között a legrégebb keletü s azokat tételes jogok, írott törvények alkotásakor csak egyszerűen átvették az életből, a gyakorlatból, vagyis a mai műnyelven kodifikálták és kodifikálja igazságügyministerünk jelenleg is. S miután a népek miveltsége jogi intézményeikben tükröződik vissza, a székelységet pl. családjogánál fogva a legműveltebb népek közzé sorozhatjuk, mert nála a család birtok- és öröklési joga valóságos állambölcsészeti magaslalon állott. Fekvőséget csak a fiuk örökölték, mert óvni kellett a kis birtokot a tulságos eldarabolástól, s csak ezek nem létében jöttek az u. n. fiusított lányok. Ha pedig a család kihalt, vagyona nem a koronára, hanem, a nemzeti erő fenntartása czéljából, a szomszédokra szállott. E családjog alapján maradt meg a székelyföld és székelynép a maga tömörségében, mint nemzetünk egyik legbiztosabb államalkotó eleme egészen napjainkig.

S bár a világ újabb időben sokat változott s az ilyen közmondások: „a cigány is úr a maga portáján“, „az én házam az én váram“ — már inkább csak történelmi népjellemvonást fejeznek ki, a családi élet hivatása és szerepe ma is első rangu ugy a társadalomban, mint az állam- és egyházban. S az ember egyéni életében a családi tűzhely ma is valóságos szentély.

A család, eszményileg fogva fel, egy erkölcsi intézmény. Alapja a legnemesebb rokonszenv, a szerelem, mely kezdetben két személyt, később többeket köt össze egyforma erővel. S mint a természeti erők között egy egészen önálló törvénynek hódol a magnetismus, melyben az ellenfétes sarkak vonzódnak egymáshoz s minden egyébtől elzárkóznak, így van ez a család alkotó szere-

tettel is. Külön erkölcsi törvény képviselője ez a szeretet világában. Ellentéte a cosmopoliticus emberszeretetnek, sőt a keresztény felebaráti szeretetnek is, mert míg amazok határozatlan nagy körre terjednek ki, ez annak a körnek csupán középpontjára szorítkozik, melyet a család foglal el. S míg azok a kiterjeszkedés mértéke szerint természetszerűleg csökkennek erejükben, ez a concentratio alapján az erőfok tetőpontját éri el. Evel együtt jár, hogy a családi szeretet önző, mely senkit a maga jótéteményeiben, áldásaiban, önfeláldozásában annyira részeltetni nem tud, sőt nem is akar, mint övét. S ez önzésről el kell ismernünk, hogy az a családi élet egyik fő erénye, mely nélkül a családi kötelességek teljes betöltése lehetetlen.

A szeretet szétoztlása és nyilvánulása a családtagok között olyan, mint a szívárvány: bizonyos színárnyalatok vehetők észre benne, a melyek együttesen alkotják azt a legszebb tüneményt, melyet az égi szeretet sugárzott ki magából a szenvedéseknek és megpróbáltatásoknak kitett emberiség örök vigasztalásául.

Az erkölcsi szinképelemzés (spectral-analysis) a családtagok szeretetében a férj és nő között változatlan tiszta vonzalmat, feltétlenül megbízható hűséget s önfeláldozásra való készséget mutat, — mihez véve a férfi munkás józan életét, a háztartás anyagi gondjainak és terheinek panasz nélküli hordozását, előzékeny, figyelmes bánásmódját, — a nő által vezetett okos és szép házi rendet, párosulva a személyes érintkezés gyöngéd, kellemes nyilvánulásaival s a szív nemes érzelmeinek szétáradásával: megalkotva látjuk azon derült égboltozatot, mely fényével és melegével a család fölött kiterjeszkedik. S hogy az ily családi élet örömeiből mi se hiányozzék, körül fogják a szülőket gondosan nevelt gyermekek, kik a virágok bimbófakadásának szinpompáját, a ligetek szárnyasainak bűvös zenéjét varázsolják testi és lelki életfejlődésök ezerféle nyilvánulásaival a boldog hajlékba. E boldogító örömek újabb kutforrásai lesznek a szülők egymás iránti szeretetének, mely minden gyermek életével megifjodik s bennök mind megannyi személyes életre kél, hogy a világ a szerető szivek új meg új rajával népesedjék be.

A szülők szeretete gyermekeik szeretetében valódi magasztosságra emelkedik... Egy házaspár huzamos ideig volt távol hajlékától s otthon hagyott gyermekétől. Tanuja voltam, a mint reggeli sétájukban gyakran találkoztak egy szép kis lánykával, kit a dajka a szabad levegőn sétáltatott. Az anya meglepően hasonlónak találta a magáéhoz a gyermeket. Önkénytelenül ragadta karjai közzé s csókolta össze-vissza azt, bámulatára a gyermeknek és kísérlőjének. A szeretet ezen melege elbűvölte a kis lánykát s ismételt találkozásnál már ő is bizalommal közeledett az ismeretlen ismerőshöz. Öntudatlanul megérezte, hogy ez is ugy szeret,

mint az ő mamája. E jelenet megható benyomása óta mindig előszeretettel mélyedek azon képek szemlélésébe, melyek gyermekében gyönyörködő anyát ábrázolnak.

S ha a szülők ilyen szeretetét a gyermekek testi és lelki nevelésében kellő belátás és okosság szabályozza, — ha ezeknek ép testben szabályosan fejlődő lelkük észreveszi, hogy munkásság, rend s külső és belső tisztaság szintén a családi erények közzé tartoznak, melyekkel az elismerés és megelégedés jutalma jár karöltve, ha a szeretet ápoló melege által fogékonnyá tett szívökben az engedelmesség és ragaszkodás mellett fokozatosan a hála és tisztelet érzelme uralomra jut s szülők és gyermekek a nemes érzület és gondolkodás magasabb harmóniájában egyesülnek: nincs olyan földi boldogság, mely a családi életnek ez elbűvölő látványával versenyezhesen.

A szeretet művének e magaslatán a család már kilép a maga szűk korlátaiból s mint a társadalmat alkotó és irányozó tényező veszi át szerepét; mert ha a társadalmat ehhez hasonló érzület és szellem hatja át, annak is hasonlóan meg kell nemesülnie. Már pedig a társadalmat a családok alkotják — s ezek szokásai és erényei vannak hivatva annak character-t kölcsönözni, úgy hogy egy nép társadalmi életéből rá lehet ismerni annak családi életére s megfordítva.

A mi jót és szépet a nyilvános életben tapasztalunk: a rokon érzelmű és szellemű emberek nemes barátsága, a felebaráti szeretet, az ember megbecsülés, a jó, igaz és közhasznú emberek tisztelete, mások javának és boldogságának készséges előmozdítása, az erőtlének védelme, a szerencsétlenek támogatása s a közjólét előmozdítása, szóval az összes társadalmi erények gyökérszállai mind-mind a családi életben nyerik táplálékukat.

Még azok a szenvedések, fájdalmak és megpróbáltatások is, melyek a családi életben ránk nehezdedhetnek, ha teljesen le nem vertek és hajótörésbe nem sodortak, a lelki erők bámulatos föl-emelkedését eredményezhetik, melyek birtokában az egyén mintegy drámai hős jelenik meg az élet színpadán, s meghódítva rokonszenvünket, példájával bátorságot, kitartást és bizalmat önt belénk, hogy a sors ellentétes áramlatai között magunkat fenn-tarthassuk.

Mert az tény, hogy a családi élet nemcsak örömök hajléka, hanem komoly kötelemek letéteményesse is. Az embereknek csak egy kisebb része élvezi azt a szerencsét, hogy anyagi gondok nélkül éljen, s ez a kisebb rész is, ha nagyon gondatlanul él, könnyen a többség sorsára jut. A családfenntartás, hogy szeretteinket súlyos nélkülözéstől s az azzal járó hátrányoktól megóvhassuk, hogy jövőjüket emberileg biztosíthassuk, kitartó munkát, józan életet,

okos számítást és sok lemondást igényel. S ha mindehez a család minden tagja önkényt és készséggel nem járul, a másik fél gondjait sokszorososan megnövelheti s végre is romlását okozhatja az egésznek. E tekintetben oly pontos összműködés kívántatik, mint egy jó óramű szerkezetében, mi nélkül soha se tudnók: hányadán állunk. Ebben is legjobb és legbiztosabb vezérünk a szeretet lehet, a melynek minden családtagot óvnia kell attól, hogy miatta a többiek leverő gondoknak és szenvedésnek legyenek kitéve. Mindez azonban csak úgy érhető el, ha a házaspár egymás iránt e tekintetben is feltétlen bizalmat tanusítanak s titkolózásukkal egymást anyagi dolgokban sem vezetik félre. S minthogy a nő már neveltetésénél fogva járatlanabb és tapasztalatlanabb a háztartás gazdasági feladataiban, az okos férj kötelessége feleségét azokba korán beleavatni — s tapasztalni fogja, hogy a nő az ő kiválóan családias érzékénél fogva mily könnyen és hamar lesz otthoniassá a háztartás azon művészetében, a mit jó beosztásnak szokás nevezni, mily biztosan fogja vágyait iskoláztatni a szükséges és a nélkülözhető dolgok megkülönböztetésében s hogyan válik szemében értékessé minden kicsiség, a mivel újabb meg újabb szükségek pótlását, mérséklését érheti el. S miután a háztartás titka nem annyira a szerzésben, mint a megtakarításban áll, a nő feladata itt semmivel se kisebb, mint a férfié. Boldogulni csak e kettő egyesülésével lehet. Természetes, hogy az életmód és berendezkedésnél irányadóul nem másokat, hanem kizárólag magunkat kell vennünk. A verseny e téren mindig rosszra vezet. Ennek példáit nem szükség nagyon kutatnunk, mert az élet e tekintetben sok szomorító tanulságot nyújt. Csakhogy a társadalom egészséges fejlődésére kevésbé szükségesek ez utóbbi, mint a megelőző példák.

De folytassam-e tovább? avagy képes volnék-e felsorolni mindazt a jót, a mi a családból a társadalomra hárulhat?

A szeretet csodás szelleme és művei sugárzanak onnan ki az életbe, hol mindazon jó és szép tulajdonok, melyeket amott magunkban és környezetünkben kifejtettünk, a hasznos és nemes tevékenységre betölthetetlen tág mezőt találnak — s a faj és emberszeretetben csaknem vég nélkül fokozódhatnak. Tanuknak hívom fel erre nézve mindazon nagyokat és dicsőket, a kik életüket nemzetök vagy az emberiség boldogítására szentelvén, emlékek az utódok hálás és kegyeletes emlékezetében úgy maradt hátra, mint a kik lelkületök és jellemük idegszálainak rezgését a családból vitték magukkal egész életpályájokra. Szívök gyökérszálaival onnan táplálkoztak lelkesedésök még akkor is, midőn halántékuk a nagy világ elismerésének koszoruját hordozta, vagy az igazságnak és szabadságnak hősiek szolgálatában osztották vérüket, vagy szomorú száműzetésben szenvedték a hontalanság legszentebb fájdalmát . . . .

Hát a vallásról megfeledezhetnénk-e a családi élet ecsetelésében?! Van-e családi erény, a mi a vallásnak alkatrészét ne képezné?! Nem Istenben vetett hit és bizalom vezet-e már a család-alapításnál, hogy egymást boldogítani fogjuk, hogy gyermekeink jövőjét az ő segédelmével megalapítjuk? A családban nyilvánuló határtalan szeretet nem az isteni szeretetnek és és jósnak bennünk élő szikrája-e? Hogy a családi boldogságban földi javak nem pótolhatják a lelkieket, hogy a tőrök és szenvedők megvigasztaltatnak: nem vallásunk alapítójának figyelmeztetései és biztatásai-e ezek, mikben naponként keresünk és találunk megnyugvást? Nem tőle hangzik-e a házasfelekhez, hogy a szeretet hosszutűrő- és a megtérőnek készen áll a megbocsátás? Nem tőle vettük-e a gyermekek szeretetére és gondozására a legmagsztosabb példát? S nem a halhatatlanságot látjuk-e példázolva a családok láncolatában?

S hogy több kérdést ne halmozzak, én valóban nem ismerek semmit a család erkölcsi kötelmeiben, a mik egyuttal vallási kötekötelességek is ne volnának, valamint nem ismerek családi bünt, a mi egyszersmind vallási törvény megsértése ne lenne. Ugy hogy a családot magában egy kis körü vallási társulatnak tekintem. S az emberi jogok és szokások mellett ez adja annak a *szentély* megtisztelő czimét.

Félreértetés kikerülése végett azonban megjegyzem, hogy ezen véleményem semmi vonatkozásban nem áll a házassági jognak napirenden levő politikai kérdésével; mert én a családi élet vallásos szellemét a polgári házasság mellett is megóvhatónak és megóvandónak vélem. A lényegét itt sem a külső szertartásban keresem, hanem az érzület és gondolkozás azon állandó erkölcsi nyilvánulásában, mely az egyesnek és összesnek jellemét és életét az emelkedettség nemes zománczával vonja be.

Mindent összevéve: a család a társadalmi és nemzeti élet, az egészséges közszellem és vallásosság megújulásának, üde légkörének és erőteljes alkotásainak kimerithetetlen kutforrása. S a nyilvános életet téves és kóros irányzatok lábrakapásától csak úgy leszünk képesek megóvni, ha a családot el nem hanyagoljuk, ha a köztudatba mentől jobban átmegegy és megerősödik az a meggyőződés, hogy ez az a központ, melyből az emberiségre a legtöbb áldás árad szét. Hisz egyénileg is biztosabb, tisztább és édesebb örömök sehol sem teremnek, mint egy boldog családi életben. Mindazok, a kik tudva vagy öntudatlanul ezt egyébben és egyebütt keresték, rendesen csalódtak s egy „késő bánom“ szomoru érzetével lakoltak tévedéseikért. S az ilyenek annyival szánandóbbak, mert senki az életet újból nem kezdheti.

A családalkotás az élet legszebb költészete. A költészetben

a lyrát képviseli. Maga a családi élet azonban már tanköltészet, majd jogi intézmény és a legtökéletesebb morál, melynek törvényeit és szentségeit büntetlenül senki ki nem játszhatja és meg nem sértheti — s legyen rajta a társadalom, egyház és állam, hogy ne is sérthesse, mert azokban saját alkotmányuknak legbiztosabb oszlopaikat kell védelmeznüök.

Kozma Ferencz.

Lázár István.

— Néballada. —

Lázár István egyre halvány, sárgul,
Kifogyott a legdrágább fiából. —
Egy év alatt mennyi bánat érte,
De ha Isten mind reája mérte. —
A tavaszon hervadt el virága,
Lilioma, szép hajadon lánya.
Kora nyáron hajnal hasadáskor,
Kisebb fia mult ki a világból.

Azt susogják vének, ifjak, lányok,
Lázár Istvánt megfogta az átok.
Ő nem hallja, egyre halvány, sárgul,
Könnye csorog halovány arczáru. —

Kitették a koporsót a házból,
Bucsuzik a fiu az apjától.
Jó, öreg pap bucsuztatja fájón.
Sárga levél egyre hul a fáról :
»Én is megyek édes apám, lelkem,
Bocsásson meg, ne feledjen engem!
Mennyasszonyom legyen fia, lánya,
Szemefénye. — Az Isten megáldja !«

Lázár István sirna még, ha tudna —
— Azt beszélük mind a két faluba —
Nem is tud már, a bú eszi, rágja,
Megfogta a Nagy Jánosné átka. —

Nagy Jánosné öreg asszony, vézna,
Otthon ülő, de ki is jár néha. —
A kit talál, oda sugja halkan :
»Lázár István kedvesse én voltam. —
Ő volt az én Zsuzska lányom apja,
Törvény előtt mégis megtagadta,

Verje meg az én Istenem százszor,
Fossza is meg minden kis javától.
Soha öröm ne érje a házát,
Hordja el szél minden gazdaságát.»

Lázár István egyre halvány, sárgul,
Vágyik is el ez árnyékvilágbul.
Szívét a bú marczangolja, rágja,
Mefogta a Nagy Istvánné átka. —

F.-Szováth, 1893.

Dézi Mihály.

Egy kép a falusi életből.

(egy) Ezelőtt 83 évvel szegény szülőktől származott Lénárt Mihály T—a) székely községben. Szülői még kis gyermek korában eltávoztak vele együtt a nagy világba. Könnyen megtehették, mert minden vagyonuk belefért egy általvetőbe. Még tán Mihály is belefért volna!

Mi történt a szülőkkel, mi történt Mihálylyal, senki sem tudta. Nem is tudakozta, nem is bánta senki. A kik ismerhették volna, azok már régen meghaltak; a kik egy esztendőben születtek vele, azok neve után is már oda volt jegyezve az anyakönyvbe: meghalt.

A Lénárt Mihály neve után semmi sem volt írva, de minek is, hiszen több mint bizonyos, hogy már régen „elpusztult“ valahol . . .

Az Urnak 1892-ik esztendejében egy vén ember félig-meddig meggyógyulva, elbocsáttatott a székely-udvarhelyi kórházból. Két mankó volt uti társa és összes ingó vagyona. Az országút szélén sok ember látta, némelyik egy krajczárral vagy egy darab kenyérral könyörült rajta.

Egy szép napon a két mankós koldus T—a) a község birójához akart bekopogtatni. Nehezen ment, mert a falu kutyái nem bíztak benne. Elakarták űzni. Végül a falusi gyermekek megkönyörültek rajta s besegítették a biróhoz.

. . . Hát csakugyan maga volna az a Lénárt Mihály, kérdi a biró kételkedve?

Biz' én vagyok az biró uram — erősíti az öreg ember váltig.

A biró nézi az írást, mely már egy néhány napja érkezett az udvarhelyi kórháztól . . . A személyleírás talál, az életkor nem lehetetlen.

A biró megy a paphoz. A pap fordul az anyakönyvhez s ime

az egyetlen név, mely után jegyzés nincsen, éppen az, a melyről a kórház írása szólott: Lénárt Mihály.

Nem mondhatnám, hogy ennek a felfedezésnek nagyon örvendett volna a bíró. De miért is, mikor a falu összes szegény-alapját a Lénárt Mihály kórházi költségére kellett fizetni, abból az egyszerű okból, mivel L. M. T—án pillantotta volt meg a napvilágot ezelőtt 83 esztendővel.

Csakhogy aztán vége volna itt! De Lénárt Mihálynak nincs mit ennie, csak egy falatja sincs. Az előjáróság rovatalhoz fordult. Minden lakósnak, még a papnak s a mesternek is gabonát kellett vinni a község házához, hogy abból az öreg beteget ellehessen tartani.

Mielőtt az 1892-ik esztendő véget ért volna, Lénárt Mihály meghalt. Nem siratta senki s a ki reá gondolt, az inkább örvendett „hogy már tovább nem nyomorog.“ A fősvény szívének örvendettek, hogy megszabadultak ettől a tehertől is

Pedig még nem volt vége mindennek, mert hát el is kell temetni! Az előjáróság a község pénztárára gondol és annak a terhére fogad koporsó csinálót és halottas szekeret.

Már rendben volna minden! A halottkém kiadja a bizonyítványt, a harangozás is el van rendelve, de mindenki elfeledkezett a papról és az énekesről.

A közgyám megjelenik a papnál s hívja hogy a *könyörület* nevében temesse el Lénárt Mihályt. A pap gondolkozik s szótlánul hallgat egy darabig, végül ezt kérdezi: hát a közgyám azt hiszsi, hogy csak a pap s a mester nem érdemel semmi díjat a községtől a maga szolgálatáért. En jelentem, hogy ingyen nem temetek.

A közgyám megijedt, mert a községben nem volt több pap. Mi lehet az oka, hogy a tisztelendő úr most így beszél? Máskor nem volt szokása.

Ha kívánja azt is megmondhatom. A község tappintatlanul és helytelenül járt el. Nem jobb lett volna-e e temetést úgy rendezni, hogy ehez is minden „házszám“ hozzájáruljon. még pedig a mesteremberek koporsót, a tenyeres munkások sirt készítettek volna, a más rész kiszállította meg behantolta volna és a belső emberek meg a harangozó e tanulságos halott felett elvégezheték volna szolgálat-tételeiket, fizetés nélkül, teljes gyülekezet előtt! Úgy-e szegény-alapjokat egy oly ember merité ki most teljesen, a ki itt csak a napvilágát látá meg először s most sok évek után elbúcsuzott attól ugyanitt, de teljes életében e községért és egyházért tenyeres munkájával sem tett semmit. Hát most ha a lappangó kolera — mitől Isten óvjon — újra lábra kap és a sok apró gyermekekkel megáldott szegény szülőket elragadja, az így elmaradt árváknak, ha senkijök sem marad, ki veszi fel gondját?

— A jó Isten! — felelé a közgyám.

— A jó Isten felveszi úgy ha nemesen érző emberbarátokat ad számukra, de minthogy az ily emberek nem mindenütt találhatók fel, ilyenek hiányában hideg vagy éhség és mezitелenség következtében a halál fogja magához venni őket. Hát nem jó volna-e gondolkozni már most egy másik szegény-alapról, melynek a neve lenne: „árvai alap kiskorúak számára“? Így aztán a bekövetkezhető szomorú esetek alkalmával az elmaradt csecsszopónak lehetne gondoskodni dajkáról, a másíknak ruháról és ápolóról és így azokon lenne segítve, kikhez reményünk lehetne, hogy Isten segedelmével községünknek és egyházunknak hű tagjai lesznek.

— Biz ez jó lenne Tisztelendő úr, de hát miként induljon a megvalósuláshoz?

— Úgy — felelé a lelkész — hogy mi: pap, mester és harangozó, a boldogult Lénárt feletti szolgálatért — a körülményekhez képest — méltán megillető díjunkt azonnal beteszszük ez alapra, kérvén az Előjáróságot arra, hogy ez eszménket vegye pártfogásába s tekintse adományunkat egy oly magnak, melyből hűséges gondozás és újabb adományok hozzájárulása folytán, neveltessék egy oly termékeny fa, melynek gyümölcsei táplálják a szerencsétlen szegény árvákat, legalább addig, mig szolgálataik által önmaguknak ruhát és kenyeret szerezhhetnek. Ez alaphoz járulásra kéressék fel Udvarhelymegye törvényhatósága is, értéseül adván azt, hogy a Lénárt esete által megszűnt községünknek szegény alapja lenni s egy új alap eszközlése által biztosíthatjuk csak a jövőt.

— Helyes és nemes jóakarát Tisztelendő úr — mondá a közgyám megindulással — én magam is alázatosan köszönöm ezt. Az Isten áldja meg érette. Nó megyek, hogy a bírónak azonnal érté-sére adjam a hallottakat.

Elment, de hát egy pár óra mulva leverten érkezik vissza és így szól:

— Tisztelendő úr, én a bírónak elmondtam mindent éppen oly tisztán, mint a hogy tisztelendő úr elmondá nekem. De ő mel-lőzi a szép és jóakarátot s azt izené: „a Tisztelendő úr, ha díjért akar temetni, maradjon otthonn, kiénekli a mester s punktum!“ Össze is veszttem e miatt vele. Immár lássa tisztelendő úr, tegyen úgy a mint akar.

— Nó hát ily válasz — felelé a lelkész — úgy a bíró, mint némely emberek részéről, előttem nem újság. Mondja meg tehát a bírónak, hogy a halottat nálam nélkül nincs joga senkinek eltemetni, azt én fogom eltemetni s e teendőmben meg nem gátólhat engem sem a bíró, sem más. A többiről azután számolunk.

— Értem s bocsásson meg Tisztelendő úr, hogy ily szomoru választ hoztam, az Isten áldja meg minden javaival. — Elment.

Eljött a temetés órája. A lelkész szolgatársával együtt, az iszonyu csipős és esős szélben megjelent a halottas háznál. Jelen volt a biró haragos arczával, néhány asszony és gyermek, meg egy jó szomszéd szánka elé fogott marháival a halottat szállítani. A szertartás lejárt, siró könny, bánatos arcz nem volt s a nyomorult, most boldog öreg, örök nyughelyére kikisértetett.

Sir felhantolás után a biró hetedmagával — sirásokkal — egyenesen a talu korcsmájába ment, megülvén a község zsebére a szokásos tört is.

— Nó hát mittevők legyünk most a tegnapi szolgálatért? — kérdi másnap a pap a mestertől.

— Az én nevemet hagyja ki tisztelendő úr — felelé a mester — a szolgálati díjt kéresemből, mert nagy zugás van a faluban s úgy hangzik, hogy mi a községet megakarjuk huzni, én tehát nem kívánok semmit.

— Nekem pedig — szólalt meg a harangozó — vissza adták a gabona illetményt, mit a néhai tartására behajtottak volt, hogy szolgálatomért legalább anyit én is kapjak.

— Így hát — mondá a lelkész a mesterre nézve — miénk ketten csak a könyörület *itt is . . . ott is . . . !* Hát az árváknak ki veszi fel gondját?

— A közgyám így mondá: A jó Isten!

Ime egy kép mely sok mindent mutat . . . A kinek szeme van a látásra, lássa! . . . . . i . . . . . f.

Régi dolgok.

A barát és az ördög.

Tordán a barátok klastromának van egy nagy kaszálója a határon, de azt a szolgálagények leszokták javában étetni s benne prevarikáltak. Élt a közelebbi évtizedben ott a klastromban egy barát, a ki erejéről nagyon híres volt és a neve is az volt. Hogy vehesse elejét a prevarikationak, gondolkozik magába? Egyszer egy este kiment meglesni, ki prevarikál — tudva van, hogy a barátok fekete kamsába járnak — s a mint ott éjjel vigyáz, im egy nagy oláh béres csak behajt a kaszálóba tiz darab marhát s ő lefekszik, A barát szépen oda lopodzik hozzá, felkapja hátára és fut vele — a szolga látván a fekete alakot, tisztán meg van győződve, hogy most az ördög ragadta el, fut a barát véle és a kaszáló végébe levő patakba bele dobja . . . Sohasem ment többé sem az, sem más béres prevarikálni.

Szintén a baráttal s ugyanazon kaszálón történt, hogy a szomszéd birtokos, egy tordai civis, évenként el-el kaszált egy-két rend füvet. Gondolja a barát: hogy lehessen ennek elejét venni? A birtokháborítási kereset is bizonytalan processus és pénzbe is kerül s vajjon utol éri-e mégis a birtok háborítót? Fogja magát s mikor egyszer a tordai civis javában kaszáltatott s éppen az ő fűvét is vágatta, ott terem és csetepate támad közöttük — a szóváltás mind hevesebb leszen, s midőn veszekedve majdnem a kaszáló hegy tetejére érkeznek, birokra kerül a dolog, a barát földhöz vágatni engedi magát, de nem ereszti el a polgárt, hanem kezd vele hengerikázni le a kaszálón. A barátnak, mint Masson és Boyernak, válla nem igen érintette a földet, de a tordai civisnek a hátát és gyomrát megviselte a hengerikázás. — Sohasem kaszáltatott el több füvet a szomszéd a barát kaszálójából. Cs. L.

Magyar ifju Bécsben.

Hogy a magyar ifjak miként igyekeztek az elmúlt évszázban tanulmányaiknak megfelelni, arra nézve a következő tudósítást adja a „Magyar Kurir“ 1792. 78-diki száma:

Hogy a mi borbélyaink ennek utánna nem csak eret vágni s borotválni fognak tudni, mint hajdan, bizonyítja az, hogy ezen hó (szept.) 22-dikén is egy Ballabás János nevű erdélyi ifju, dicséretes exament ada Bécsben; — ezelőtt pedig még két ifjak, u. m. Kecskeméti és Gyulai urak. Egy erdélyi *unitarius* tanuló ifju pedig — *Ugrai László* — kolozsvári fiu, az *Architecturában* tett rajzolatjáért Praemiumot nyert; — melyből megtetszik, hogy a mi magyar ifjaink, Bécsben is kimutatják magokat.

Ürmössy Lajos.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

— **Iskolák disze.** Már korábban felhívtuk volt a tanítók s illetőleg az iskolaszékek figyelmét arra, hogy az ifjuság oktatásának teljessé tételére igyekezzenek megszerezni a jelesebb férfiak és nők arczképét s azokkal lássák el első helyen az iskolatermeket. Ajánljuk az illetők figyelmébe, hogy a Dávid Ferencz egylet az unitarius férfiak arczképeiből a főt. Ferencz József püspök urét, egyh. főgondnok Danie! Gábor urét s azokon kívül a dr. Brassai, Kovácsi Antalét s általában mindazokét megküldi, melyeket már kiadott. Egy-egy drb ára 25 kr. Egy forintért bérmentve küldjük meg: Ferencz József, Daniel Gábor, Brassai Sámuel, Kovácsi Antal, Simén Domokos, Koronka Antal, három angol és Dr. Bartók István arczképét. A pénzüsszeg Iszlai Márton urhoz küldendő.

— **Ürmösön** sok küzdelem után a télen sikerült egy olvasó-társaságot létesíteni. Van ez idő szerint 23 tagja. Jár a „Budapest“, „Politikai Ujdonságok“ és az „Unitarius Közlöny“. A lapokat a lelkes olvasó fel s minden esütörtökön este Channing-estélyt tart, hol a vadházasság, — mely itt fekélykép ellepte községün-

ket — a halotti torok eltörlése, részszegség, káromkodás stb. ellen felolvas. A munkában a községi tanító segít, mivel egy néhány könyvet a sajátjukból minden csütörtökön kiadnak az olvasni tudó tagoknak. Hogy a cél valósulhasson, egy népkönyvtárt kellene felállítanunk. Reméljük, hogy egyfelől a D. F. egyesület, másfelől a Culturegyesület e téren segítségünkre jön. A más, a mi sok küzdelem után színtűn megalakult, a józan társaság, mely ily czim alatt: „emold fel a z e l e s e t t e t !“ a napokban szerveztetett. Ezt meg kellett teremteni, mert a mult esztendőben 9000 forinttal többet érő spiritust ittak meg községünkben. Borzasztó! 1400 lélek keöcsmában egy évben annyit hagyjon! A társaság tagja lehet minden józan életű ember. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy munkaközben, vagy barátságos összejövetelek alkalmával a tisztesség határai között egy kevés ital fogyasztható ne lenne, de semmi esetben sem szabad részszegséggé fajulnia; nem szabad káromolni Istent, kit imádni, — szidni és rágalmazni embertársainkat, kiket szeretni keresztényi kötelesség. A társaság célja a józan életre törekvés mellett a tagokat vagyoni káraikban, tűzvész által okozott veszteségeikben pénzsegélyben részesíteni a befizetett és évenként fizetendő alap kamataiból. A szabályok megtartására minden tag magát kötelezi, minek ha meg nem felelne, a társaság tagjai közül kilépettnek tekintetik, mikor egyuttal teljes jogát veszti és a befizetett alap visszaköveteléséről is lemond. E mozgalmak vezetésében és fentartásában helybeli lelkész Deák Miklós az éltető lélek.

—ó

— A brassói unitárius leányegyház f. évi ápril 3-án, részben a saját, részben az ottani ev. ref. orgona-alap javára, sikerült estélyt rendezett. Az ügy iránti szivességből közreműködtek: Hónigberger-nővérek, Schvarze Albertin k. a., Végli Mátyás és a brassói magyar Dalárda tagjai. Ugy az erkölcsi, mint az anyagi eredmény teljesen megfelelt a várakozásnak. E kezdő leányegyház helyes vezetése már is szép sikert mutat fel. Csak előre!

— Kis-Solymos. Önképzőkörünket 1883-ban tiszt. Kovács Gyula ev. ref. lelkész, Derzsi Gábor unitárius énekvezér és már csak néhai Vitályos Domokos akkori közs. tanító alakították. Az első években nagy volt az érdeklődés az önképzőkör iránt. Tömegesen tódult a nép apraja, nagyja a vallás-erkölcsi élet ezen szerény kikötőjébe, hol az ide vonatkozó felolvasásokban, az egyházi énekek összhangzatos éneklésben és a gyönyörködtető szavallatokban a lélek üdülést talált. De a milyen nagy volt a buzgóság az egyes tagokban: éppen azon arányban szállott alá egy pár év elteltével annyira, hogy végre is az egyesület vezetői megunván küzdeni a hideg közönyt: az önképzőkör teljesen feloszlott. A „Dávid Ferencz-egyesület“ évekkal ezelőtt mintegy 20 drb könyvet ajándékozván önképzőkörünknek, melyért ujbol is kedves kötelességemnek tartom szives köszönetet mondani egyesületünk nevében: felébredt mindnyájunkban a kötelesség-érzete, mellyel ugy a magunk, mint a nép iránt kötelezve vagyunk: s a helybeli unitárius lelkész tiszteletes Nagy Sándor úr hívó szavára, lelkes beszédére az „Olvasó- és dalegyesület“ ismét megalakítottuk. Az egyesület működése az alapszabályokban van megjelölve. Voltak egészségügyi felolvasások a „Jó egészség“ című jeles munkából; az „Unitárius Közlöny“-ből és a „Keresztény Magvető“-ből vallás-erkölcsi irányuak. A szavallásban az ifjak versenyeztek egymással, azonban legtöbb sikert az éneklésben értünk el. Gyűlések végeztével minden tag könyvet vesz ki a könyvtárból.

—i —d.

— D.-Szt-Mártonban márczius 15-én nemzeti ünnepély volt, hol József Dénes dombói tanító vezetése mellett énekelt a dalkör. Az istentisztelet végeztével a megyeházánál folytatódott az ünnepély. melynek műsorából kivált különösen Gvidó Béla szőkefalvi lelkész felolvasása. A dalkör darabjait lelkesen megújrázták, a mely körülmény József Dénes karnagynak is dicséretére szolgált.

— Ösztöndíjak a M. k. Operaházban. A magas kormány hazafias bőkezűségéből a M. k. Operaház intendánsa azon helyzetbe jutott, hogy kifizött programjának, a magyar nemzeti opera fejlesztésének céljából énekesek képzésére ösztöndíjjállomásokat létesíthessen, a mely állomásokra a hazai mindkét

nembeli fiatalságból mindazok pályázhatnak, a kik a megkívántató követelményekkel bírnak. E követelmények mindenekelőtt kiváló hanganyag, tökéletes zenei hallás és megfelelő szinpadai alak. A pályázni kívánóknak első sorban a vidéki dal- és zeneegyesületeknél kell jelentkezni, az alkalmasaknak itélő pályázókat azután lehetőleg maga az intendáns fogja az egyes nagyobb városokban személyesen meghallgatni. A további eljárásra nézve az intendáns körlevelet intézett az egyesületekhez.

— **Osztálytársak találkozása.** 1893. márczius 15-én a kolozsvári unitárius főgymnasium 41. sz. tantermében az 1882—83. isk. évben végzett ifjak (10) tíz éves találkozása alkalmából megjelentek: Dr. Frank-Kiss István kályhagyáros Kolozsvárt, Ajtay János pap H.-Almásán, Csifó Salamon pap és takarékpénztári vezérigazgató Arkoson, Ürmösi Kálmán kir. trvszéki aljegyző Maros-Vásárhelyt, Weress Ferencz állatorvos és földbirtokos Tordán, Darkó Lajos gazdatiszt Szász-Mátén, Rédiger Béla pénztári ellenőr D.-Szt.-Mártonban, László Sándor m. k. államasúti hivatalnok Zágráb, Knöpfler Jenő földbirtokos Oláh-Köblös, Felföldy Béla szolgabíró M.-Ludason, Sipos József kir. adótiszt Tordán, Gyöngyösy Lajos kir. járásbírósi aljegyző Déván. Elölülül megválasztatik Dr. Frank-Kiss István, jegyzőkönyvvezetőül Gyöngyösy. Ajtay János kenetteljes imában mond dicséretet az Úrnak, hogy megjelenhettek 10 küzdelemteljes év után tanulásuk szentelt csarnokában. Az elmaradt osztálytársak levelei felolvastatván, távolmaradásukat igazolják: Dr. Nyiredy Jenő, Sárosi József, Pápai István, Ürmösi Sándor, Csehi Sándor, Lőrinczi István, Knöpfler Lipót; utólagosan: Móricz György, Paget J. Olivér, Ürmösy Jenő. Este volt tanáraikkal egy kis barátságos beszélgetésre a Bogyo-féle vendéglőben jelentek meg. Pap Mózes volt tanárunknak, ki jelenleg Tordán van nyugdíjban, a következő táviratot küldötték: „Az igazságszeretet nyer. A szeretet örök. Szívünk megőrzött melegével üdvözöljük szeretett tanárunkat. Az 1882—83. évben végzett tanítványai Az unitárius tanári és papi nyugdíj-alap javára egyenlő arányban felosztás végett aláírtak és annak ápril hó végéig leendő megfizetésére kötelezik magokat: Dr. Frank-Kiss Istvan 25 frt, Ajtay János 5 frt, Weress Ferencz 50 frt, Felföldy Béla 10 frt, László Sándor 5 frt, Sipos József 5 frt, Z. Knöpfler Jenő 5 frt, Darkó Lajos 5 frt, Ürmösi Kálmán 5 frt, Gyöngyösi István 5 frt, végül utólagosan Ürmösy Jenő 50 frt. Dr. Frank-Kiss István megbizatot. hogy a meg nem jelent osztálytársainkat is szólítsa fel az alap javára leendő aláírás végett. Névsor olvastatván, szomorú tudásul vétetik, hogy Pál András és Jakab Jenő volt osztálytársaik időközben az élet rájuk nehezülő terhei alatt összeroskadtak, meghaltak. Ezen két őszinte, jellemes és igaz barát elvesztését mély fájdalommal vették tudomásul. Távolmaradásukat sem szóval, sem írásban nem mentették ki: Marinkás Mihály, Kovács Gábor, Adler Samu, Fekete Domokos, Pap Aurél, Ilyés Viktor, Pap János, mit sajnálattal vettek tudomásul, másfelől rosszalásukat fejezték ki e mulasztásukért, de hiszik, hogy mulasztásuk talán csak a véletlen műve! Ujabb találkozásukat mai naptól (10) azaz tíz évre, 1903 márczius 15-én fogják megtartani, mire jelenlevők egyen-egyen kötelezték magukat.

— **Első amerikai szőlőtelep (Kassán)** ez évi árjegyzéke megjelent. Tartalmazza az amerikai szőlőfajoknak, valamint az európai fajoknak név és tulajdonságaik szerinti leírását, mely fajok venyigéi a fentnevezett szőlőtelepről kaphatók. Az árjegyzéket egyszerű levelező lapon való megkeresésre bárkinek bérmentve megküldik.

— **A legrégebbi újság a világon a King-Pau „Fő Lap“,** Pekingben, Kinában. Először Kr. u 911-ben jelent meg, de szabálytalanul adatott ki egészen 1351-ig. Ettől kezdve 1892 június utolsó napjáig hetenkint jelent meg. Ekkor a császár rendeletére napilappá változtatták, s mindennap háromszor jelenik meg: reggel, délben és este. Az elsőt korán reggel adják ki sárga papíron s Hsing-Pau „Üzlet-Lap“ a neve s üzleti dolgokkal foglalkozik. 8000 példányban nyomják. A második kiadást is sárga papíron nyomják s hivatalos közleményeket s általános híreket ad. Ennek már Shueu-Pau „Hivatalos Lap“ a

neve. A harmadik kiadást piros papírra nyomják s Filai-Pau „Vidéki Lap“ a neve. A közönség nagyon kedveli s sok az előfizetője. Mind a hármat a tudományos akadémiá hat tagja adja ki, kiket a Kinai állam fizet. Napjában 13—14.000 példányt nyomtatnak belőle.

— Gyümölcstermelő gazdáinknak nem ajánlhatjuk elég melegen, hogy a fáról lehullott gyümölcsöt gondosan szedessék össze legalább minden második nap s akár édessék meg disznókkal, akár főzzék meg (pálinkának), akár hányják a vízbe, de semmi esetre ne hagyják a fa alatt, mert a gyümölcsben levő ponda a földbe búvik s más esztendőre ismét felkerül a fára s ott ezered magával neki áll a gyümölcsnek s mind elpusztítja. Ez az oka, hogy némely vidéken csak a harmadik-negyedik esztendőben terem gyümölcs.

Halálkozás. Jánosi Gergely egyh. tanácsos a b. e. nyugdíjintézetének buzgó pénztárnoka, a D. F. Egylet alapítótagja ápril 6-án 76 éves korában, rövid ideig tartó betegség után meghalt. Özvegye gyászolja. Nyugodjék csendesen!

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

A D. F. Egylet pénztárába 1893 márcz. 20-tól—ápr. 15-ig a következő befizetések történtek.

1 frt rendes tagsági díjat fizettek :

1893-ra : Székely Miklós, Székely Ödön, Torda. Puchman József, Szigetvár Göncz Mihály, Árkos (1892-re is).

1 frt 20 kr. előfizetési díjat fizettek :

1892-re : Májai Béla, N.-Várad. 1893-ra : Sebes Pál, Budapest Szabó F. Gábor, Iszka-Szt-György. Czako László, Torda. Végh Mihály alapító, Eklklésia 1892-re is) Rava. Kálmán Mózes, Uj-Székely. Ifj. Borbély János, M.-Ujvár. Darvas Imre, Dobrest. Schvarcz András (1892-re is), Pozsony. Puchman József, Szigetvár. Filep László, M.-Szt.-György.

A F. B. czimü füzetre fizettek : Katona Mihály 20 kr. Végh Mihály, Rava 1 frt 10 kr., Nagy Sándor, H.-Karácsonf. 2 frt. Gál Lajos, Kövend 1 frt 10 kr. Barabás Lajos, Sz.-Keresztur 5 frt.

U d v a r h e l y k ö r b ő l 1892-re fizettek : Sándor Márton, Bedő József, B. Szigethi Ilona, Nagy Sándor (pap), Szathmári Miklós, Dimény Sándor. 1893-ra : Oklándi eklklésia, Bedő József, Pál Ferencz, Tibáld József, Deák Mózes, Karácsonfalvi eklklésia, Nagy Sándor, Almási eklklésia, Ajtai János, Gothárd Pál, Sándor József, Kenyeres András, Péterfi Áron, Abásfalvi eklklésia, Sándor Gergely, Tóth Zsigmond, Kovács Imre, Gyepesi eklklésia, Kádár Lajos, Nagy Sándor (tanító), Kénosi eklklésia, Vida Sándor, Sándor Mózes (körjegyző), Szentmártoni eklklésia, Dombi János, Máté Áron, Deák István, Recsenyédi eklklésia, Gál József, Sándor Ferencz, Sándor Gergely, Mátyás János, Zsakó János, Szentpáli eklklésia, Szabó Mózes, Bencze Dénes, Dimény Sándor, Szentpéteri eklklésia, Nagy Gyula, Városfalvi eklklésia, Máté Sándor. Máté Lajos, Jánosfalvi eklklésia, Kis György, Péterfi Lőrincz, Kis Tamás, Tarcsafalvi Albert, Máté János (körjegyző).

Kolozsvárt, 1893 április 15.

Islai Márton,
pénztárnok.

Szerkesztői izenetek. Berde Ferencz tanár ur sziveskedjék tudatni velünk lakását. — **Többeknek.** Az „isteni tisztelet“ helyett „istentisztelet“-et javítottunk s ezentul is azt fogunk javítani, mivel mi az Istent tiszteljük, tehát tiszteletünk „istentisztelet“ Minthogy ez a tisztelet tőlünk emberektől ered, nem isteni, hanem „emberi“ tisztelet — G. M. Árkos. 803. sz. alatt fog nienni, csak tessék figyelemmel kísérni. A 2 frt összeget átadtuk a pénztárnoknak. — **Az én problémám.** Móját ejtjük. — Ravai eklklésianak és Benczédi Dénesnek az U. K. egyetemesen ?

Szülőknek segítő, gyermekeknek emlék. A „Fiatalság Barátja“ konfirmációi száma május elsején jelenik meg. Legelől az unitárius lelkész s az urvacsorában először részesülő ifjak meghatott serege áll egy körben. A lelkész kezében van a kenyérrrel telt tányér, az asztalon van a másik jel a bor. A lelkész indul és nyújtja az első falás kenyeret. Ezt a jelenetet Nagy Gyula, az unitárius főiskola derék rajztanára örökítette meg egy rajzban s ezzel köszönt be a „Fiatalság Barátja“. Mindjárt utána jó Ferencz József püspök a maga édes atyai szavaival. A ki a képet nézve, nem gondolt volna arra, hogy azok mellett az ifjak mellett köröskörül a szülők, rokonok, barátok s testvérek és a jó emberek érdeklődő nagy serege van összegyülekezve és éneklí

„Hiszek és vallok egy Istent,

Ki magától való és szent.“

az a főpásztor szavaiból megfogja tudni mind ezt s még többet is. Püspöke után nyomban megszólal az ősz szentatya, Albert János, ajakáról a kenetteljes ima rezgő hangja, melyre bizonyynal nem marad csendesen a legkeményebb szív sem. Utánok elé áll a költő pap Rédiger s újra fogadást tétet velük :

Hazánkért, királyunkért

Ha kell élünk halunk !

Ó értük s egyházunkert

Mindent feláldozunk !

Ezek után a szentírás arany mondásaiból sorol fel egy nehányat az ifjuság kedves barátja Grätz Mór evy lelkész úr.

Tovább jönnek a mindennapi olvasmányok és végül a mulatságos és észtörő talányok, melyekért *10 drb.* hasznos és értékes jutalom osztatik ki a *megfejtőknek*: 1. Vörösmarti költeményei, egy kötet. 2. Felméri Lajos: Úti levelek Skóciából, tanuságos olvasmány. 3. Boros Gy. Jó gyermek könyve 4. Egy nagynéne levelei. 5. Orbók Mór: Tréfás mértani feladványok. 6. Fiatalság Barátja, nyári és téli szám. 7. Unitárius Közlöny 5-ik kötete, Kovácsi Antal és Berde Aron arczképével. 8. Orbók Mór: Tréfás számtani feladványok. 9. Arany János népies költeményei. 10. Jó könyvek.

A pályadíjakra csak azok pályázhatnak, a kik a „Fiatalság Barátja“ konfirmációi számát megvették. A megfejtéseket adják át a lelkész, vagy tanító urnak, hogy küldjék be hozzánk *junius 1-sőre*. A megfejtők nevei az Unitárius Közlönyben lesznek közölve.

Új előfizetők és új tagoknak ingyen küldjük meg Ferencz József püspök ur felolvasását „Vallásos dolgokról“; a budapesti unitárius templom képét, s e mellett egyet a Simén Domokos, Dr Bartók István tanárok és B Orbán Balázs képe közül, tetszés szerint.

Az „Unitárius Közlöny“ I—V. kötetéből teljes példányokkal rendelkezünk. Egy-egy kötet 2 korona 40 fillér (1 frt 20 kr.)

TARTALOM: Channingről. (Költemény.) Lőfi Ödön. 65. lap. — A családi élet. Kozma Ferencz. 65 l. — Lázár István. (Néballada.) Dézsi Mihály. 71. l. — Egy kép a falusi életből. ...i ...f. 72. l. — Régi dolgok: A barát és az ördög. Cs. L. 75. l. Magyar ifju Bécsben. Ürmössy Lajos. 76. l. — Egyházi és iskolai mozgalmak 76. l. — Egyleti élet ésmunkásság. 79. l. —

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt. (Belközéputcza 10.)